

נקודה למחשבה

חודש סיון

גליון מס' 80

לקבלת העלון במייל, תגובות, הארות והערות- 0527-696-749 או Nekuda52@gmail.com

לתרומות- חשבון 446007, סניף 533, בנק הפועלים. לציין לעלון.

לעילוי נשמת חנן בן שרה ז"ל, אבנר חי בן מלכה ז"ל, הרב אלעזר מרדכי בן רבקה ויצחק זצ"ל

לבדוק את הרב

במאה האחרונה גילו דבר קטן, שקרואים לו '**חיידק**', דבר שהוא 'חיל ו'דק' מאוד. והנה, במאה האחרונה המדענים גילו דבר זעיר יותר, והוא- '**ה'יורס'**.'

והנה, הידיעה המסעירה היא, שבחודשים האחרונים, בתקופת 'נגיף הקורונה', כל יושבי כדור הארץ גילו שישנו דבר קטנטן עוד יותר, והוא... '**ה'אדם'**...'

אין אפס, האדם קטן זעיר, שכן, האדם נתפס חסר אונים מול נגיף זעיר, שמהתל בכל חוכמות הרפואה והטכנולוגיה המתקדמים... נגיף שניצב איתן מול האומות עם הצבאות הגדולים ביותר, שמתפארים ומאיימים על אויביהם עם נשק קונבנציונלי וביולוגי...

מצד אחד זה טוב... כי ככל שהאדם משכיל ומפנים שהוא קטן, כך הוא משתלם יותר במידת הענוה... אבל...

גם מידת הענוה, זה בגדר 'אליה וקוץ בה'...

כידוע, **העפר** הוא סמל הענוה. שכן, העפר מקבל הרבה בזיונות ושותק. כולם דורכים עליו, נוסעים עליו, חורשים אותו, חופרים בתוכו, והוא... שותק!!! מאידך, העפר הוא זה שמצמיח את הזרעים לצמחים ואילנות, החל מזרע קטן ועד לעץ שנותן פירות עסיסיים.

וכך אנו מבקשים בסיום כל תפילה "ונפשי כעפר לכל תהיה", בקשתנו היא, שגם אם ידרכו עלינו- לא נקפיד ולא נכעס, אלא נצמיח טובה וברכה. רואים אנו, שהעפר הוא דוגמא נפלאה למידה טובה... 'על פניו' העפר מהווה דוגמא טובה, אך באמת ישנו סוג עפר שצריך להיזהר ממנו...

שכן, בספר ליקוטי הלכות (תפילין) כתב "**כשם שיש שני סוגי עפר: עפר ארץ ישראל שהוא קדוש, ועפר חוץ לארץ שהוא טמא, כך יש שני סוגי ענוה: ענוה קדושה וענוה טמאה.**"

כן, כן, יש להיזהר מענוה טמאה... אך מה היא ענוה טמאה?

'ענוה טמאה' זה כאשר האדם לא מאמין בעצמו, לא מאמין בנשמתו, לא מאמין ביכולות ובכישורים שלו, ולא מתמקד במעלות שלו. כזה שאומר "מי אני ומה אני?", "מה אני שווה בכלל?"... זו ענוה טמאה.

אדם שמתעלם מהמעלות שלו, ומדכא את הכישורים שלו, הוא בסך הכל קובר את עצמו, בשב ואל תעשה...

כי כל אחד מאיתנו הוא **בן של בורא עולם** שנאמר "ה'לוא הוא אביך קנך" (דברים לב,ו), ואתה חלק ממנו, חלק אלוה-ה ממעל. וכידוע, "כל המוליד- בדומה לו הוא מוליד" (ספר המידות בנים יט), ולפי זה, כמו שהקב"ה טהור וקדוש כך גם אתה **קדוש וטהור...** (5 דקות תורה)

קודם כל, אתה צריך לדעת ש'נקודת הפתיחה' שלך בעולם היא הטובה ביותר... שהרי נולדת יהודי...

ונספר... לאחר השואה [לא תקום פעמיים צרה], בה היהודים סבלו הרבה [וגם זה בלשון המעטה], תלמידי הרב מבריסק זיע"א, פנו אל הרב בשאלה: "איך זה שהגויים שקטים ושננים, וחיים טוב, ואילו היהודים רק סובלים, צרות וגזרות קשות?"

הרב מבריסק פתח בפניהם את ספר הרמב"ם והקריא להם מילה במילה את דברי הראב"ד (סוף פרק ב מהלכות שאר אבות הטומאות) "**כי עובדי כוכבים הם כבהמות, ואין מטמאין ואין מיטמאין, עם הדומה לחמור, 'הן גויים כמר מדלי', ואת כולם יישא רוח, והחושב אותם לכלום- אסף רוח בחפניו**", והוסיף הרב "הבנתם תלמידיי! התשובה היא- שאין דמיון כלל בינינו לבנים..."

זו התשובה לשאלה הגדולה- 'מדוע בארץ ישראל יש רדיפות, פיגועים ומחבלים, ויהודים סובלים הרבה ודמם נשפך כמים, ובשאר הארצות בדרך כלל חיים בהשקט ושלוה?', הביאור הוא, כי אין שום דמיון בינינו לבנים, אין מה להשוות. כמו שלא שואלים 'למה בגן החיות אין פיגועים ואין מחבלים'... נמצא, שכל המסתובב ומתבונן בעולם, אין לו מה להתפעל מהגויים, מכל עבודתם ותענוגיהם, וכל שכן לקנא באורח חייהם, כי העולם נברא אך ורק לעם ישראל בלבד (קונטרס שבת קודש לרב חיים רבי שליט"א)

וכמו הסתירה שיש בדרשות על המילה "בראשית"...

שבדרשה הראשונה, נאמר שהעולם נברא בשביל 'התורה' שנקראת ראשית שנאמר "ה' קנני ראשית דרכו" (משלי ח, כב), ואילו אחר כך דרשו חז"ל שהעולם נברא בשביל 'ישראל' שנאמר "ראשית תבואתו" (ירמיה ב,ג) (בראשית א,ו). ואף שנראה שהדרשות סותרות, מסביר האור החיים הקדוש ע"ה, שאין כאן סתירה, אלא העולם נברא רק **למען ישראל שמקבלים את התורה**, כי רק בזה הם נבדלים מהאומות... (אוה"ח בראשית א,א)

לפי זה, מובן מדוע התנא באבות (ד,ז) מחייב כל כך לעסוק בתורה... באומרו "**היו ממעט בעסק, ויעסק בתורה... ואם עמלת בתורה, יש לו שכר הרבה לתן לך**"... כי התנא פונה אל אותו יהודי שעובד למחייתו, ואומר לו 'במקום להמשיך להתעסק בעבודה גם אחרי העבודה, וכן במקום לחפש שעות נוספות, יש לך לנצל את שעות הפנאי שלך ללימוד התורה- יש לך לאחוז בתורה! כי יש שכר הרבה לתת לך. כי השכר שתקבל על לימוד בשעות הפנאי, הוא לא רק כנגד השעה בה למדת, אלא השכר יינתן לך כנגד כל ה-24 שעות בהן עסקת למחייתך, בצרכי הבית, העבודה, הגוף והשינה...

ומאידך, "אם בטלת מן התורה- יש לך בטלים הרבה כנגדך", דהיינו, אם הפקרת גם את שעות הפנאי- הבטלה נחשבת לך גם בזמן שהיית עסוק בצרכי מחייתך. שהרי לפי שלא ניצלת את שעות הפנאי

בכדי לרכוש תורה וקדושה, ממילא מבינים שגם אם כל שעות העבודה היו פנויות לך- לא היית עוסק בתורה, ולכן שכר בטלה בידיך...

מסופר על הסבא מקעלם. שבצעירותו, עוד קודם שהיה ה'סבא', היה עוסק במסחר עצים. באחת מנסיעותיו, לצורך מסחר, הוא עלה לרכבת וראה לפניו את רבי ישראל מסלאנט זצ"ל. הסבא מקעלם ניגש אליו בכדי לקבל ממנו ברכה, ורבי ישראל שאל אותו **"במה כבודו עוסק?"**, ענה לו "אני סוחר בעצים". שוב שאל אותו הרב "במה כבודו מתעסק?", ושוב הוא ענה לו שהוא סוחר עצים. אך הרב לא הירפה "כן, אבל במה כבודו עוסק?"... הרב ראה שהוא לא מבין, והתחיל לבאר את שאלתו "אתה מסביר לי במה הקב"ה עוסק, במה הוא מפרנס אותך, שהרי פרנסה זה מהשמים. אך אני בסך הכל רוצה לדעת במה 'אתה' עוסק? באיזו סוגיא אתה נמצא בלימוד? מה אתה תורם לעולם?". הוא קיבל את דברי התוכחה, ירד מן הרכבת, הזדח למכור את כל נכסיו וקיבל עליו עול תורה, עד שנהיה ל'סבא מקעלם'...

בדומה לזה... התרחש אצל רבי חיים מוואלח'ין, מחבר ספר 'נפש החיים'. רבי חיים בעברו נכנס לעסקי המסחר. פעם אחת, הוא הגיע לשוק לצורכי מסחר. והנה, פגש אותו חבר, החבר לא האמין שהוא רואה אותו בשוק, ואמר לו **"זה 'אתה' מה 'אתה' עושה כאן?"**, באותו זמן, רבי חיים מוואלח'ין הרגיש, שכנראה ככה בשמים שואלים עליו "זה 'אתה' מה 'אתה' עושה כאן? עם כל היכולות והכישורים שיש לך בלימוד? 'אתה' עם כח ההשפעה שלך, עם הישיבה שאתה יכול להעמיד, 'אתה' עם התלמידים שאתה יכול לקדם? 'אתה' צריך פרנסה?! מה 'אתה' עושה כאן?! מה לך ולמקום הזה?". הסיק רבי חיים- 'אם כבר בעולם הזה שואלים מה אני עושה כאן, אם כן בעולם הבא התמיהה תהיה גדולה יותר'. מיד, רבי חיים עזב את הכל, וחזר לבית המדרש... (הרב ליאור גלזר שליט"א)

'בעל התניא' מגלה לנו שלכל יהודי ניתנו כוחות עצומים ואדירים, אלא שהאדם לא יודע עד לאן הם יכולים להגיע... והראיה, שיהודים לא יודעים שהם יכולים **לפדות את בורא עולם...** שהרי כידוע, כוחות הטומאה שולטים ומעלימים את חכמת התורה, ולכן עולות קושיות בהבנת התורה וההלכה. והנה, כאשר האדם מברר ומלבן את ההלכה, הרי הוא פודה את חלק הקדושה שהיתה שבויה בתוך כוחות הטומאה. זאת רק בני האדם יצירי החומר יכולים, רק בן אנוש יכול לפדות את חלקי הקדושה הללו, לפי שהוא מלוכב בלבוש גשמי וחומרי, ועל ידי שבירת התאוות וטבעי הגוף בעמל התורה, הוא מתיש את כוחות הטומאה... עד שעליו "אמר הקב"ה: כל העוסק בתורה [ובגמילות חסדים ומתפלל עם הצבור] מעלה אני עליו כאילו פדאני לי ולבניי מבין אומות העולם" (ברכות ח), כאילו שחרר את הבורא ואת עם ישראל ממאסר... ממש פלא פלאות, לראות עד היכן כוחו של יהודי... (תניא אגה"ק סי' כו)

ובפרט בזמן הזה, כל יהודי יכול **לבנות בית מקדש פרטי להשראת השכינה...** שכן נאמר "מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד" (ברכות ח), שהרי הוראות התורה וההלכות הם רצונו וחוכמתו של הבורא. ובשעה שאדם עוסק בתורה הקדושה ובלמוד ההלכות בפרט, הרי הוא זוכה לארח את הקב"ה... וכמה שאדם לומד יותר, כך הוא מהווה יותר למשכן ומכון לשבתו של חי העולמים... (תניא ליקוט"א פר' לג-לד) **הטעם** לזה הוא, לפי שכאשר האדם לומד, יודע ומקיף את ההלכה בהבנה מלאה בשכלו, הרי הוא משיג במחשבתו את רצון וחוכמת הבורא שטמונות בהלכה זו, ובד בבד גם הם מקיפים אותו, כך שנעשה ייחוד גמור שאין כמוהו בבריאה כולה, **שהאדם גם מקיף וגם מוקף בחוכמת הבורא.** חזו מעלה שאין אותה בשום מצווה ממצוות הבורא, ואפילו במצוות לימוד תורה בדיבור, אלא רק במחשבה... (תניא ליקוט"א פר' ד-ה)

וכל זה דוקא אם היהודי 'מבין' את הלימוד... ולא כמו ה'חפפן' שלמד

הלכות שחיטה ורצה לקבל תעודה מהרב. הוא חשב שהבחינה זה משחק ילדים, אבל הרב שאל אותו אפילו שאלות פשוטות והוא לא ידע לענות. הרב פתח ושאל: "מה זה אוגרת?" [הכוונה לסכין שחיטה שיש לה פגימה שאוגרת את הבשר], "זו ילדה בת שלוש עשרה".

"אם כך, מה זה בוגרת?", "זו תאנה יבשה".

"אם כך מה זה גרוגרת?", "זו תרנגולת שיושבת על הביצים".

"אם כך מה זה דוגרת?", "זה ספק זכר ספק נקבה".

"אם כך מה זה אנדרוניוס?", "זה הים הגדול".

"אם כך מה זה אוקיינוס?" ענה לו "את זה אני לא יודע".

אמר לו הרב: "נכשלת בבחינה!", כשה'כוכב' יצא החוצה פנה לחברים שלו ואמר: "ראיתם?! רק לא ידעתי מה זה אוקיינוס והוא הכשיל אותי בבחינה"...

עד כאן מדברי רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א... ועכשיו נספר עליו... בזמנו של **'בעל התניא'**, היה יהודי ששמע על עוצם גדלותו וקדושתו התורנית של הרב, אך הני"ל פקפק בהפלטת ידיעותיו בפרט בחכמת הקבלה. כיון שהיהודי היה בקי בכמה פרקים בתורת הנסתר, הוא החליט ללכת ולבדוק את הרב... מיודענו, המקובל, יצא לדרכו, והנה בפרשת דרכים פגש אותו רבי שמואל מונקיס ז"ל. רבי שמואל שאל אותו לאן פניו מועדות, והשיב המקובל שהוא עושה את דרכו לעיר לייאזני, בכדי לתהות על קנקנו של האדמו"ר הזקן, האם באמת מופלג הוא גם בחכמת הנסתר או לא? שמח רבי שמואל, ואמר שגם הוא יצא לדרך בדיוק לאותה מטרה. וכך הם הלכו בצוותא בעודם מדברים בדברי תורה. שמח רבי שמואל שמצא את האיש כלי מלא חכמה, אך הציק לו מאוד הגוון המתנשא שהיה בקולו, שבכל השיחה שידר גאוה... ככל שהם התקרבו ללייאזני, לבו של רבי שמואל פעם בחזקה, והוא החל להתרגש מהמפגש עם האדמו"ר הזקן, לעומתו המקובל נעשה קליל ברגליו יותר ויותר. כאשר הם הגיעו לעיר ופנו לכיוון ביתו של הרב, אמר רבי שמואל לבר לווייתו, שהוא לא מסוגל להכנס כי הוא מפחד להתבלבל, אמנם הוא מבקש שהיהודי ילך ויציג גם את שאלתו בפני הרב. כמוכן שהמקובל הסכים, הרי מה כבר יש להתרגש? 'להיפך, אולי הרב צריך להתרגש ממני' חשב בלבו... הוא נטל דף כדי לכתוב את השאלה של רבי שמואל, ורבי שמואל פתח ואמר: "את השאלה הזו כמדומה לי שראיתי באיזה ספר קבלה ישן נושן מכתב יד עתיק, ואינני יודע את פתרונו...", המקובל נדרך, הרי זה תחום הלימוד שלו, ותמה מדוע בכל משך הדרך רבי שמואל לא שאל אותו את השאלה? רבי שמואל מקריא והמקובל כותב: "תחילתו מפוזר ומפורד, ובהתקבצו בא בבחינת עיגול גדול, ממנו נמשכים קוים ביושר ונעשה בבחינת תלתא קרנתא, ונקודתה באמצעיתה, ועל ידי התכללות יסוד המים ביסוד האש וחרר חלילה נגמר ונעשה טוב". המקובל השתאה, אפילו הוא לא יודע מה הפתרון, במוחו רצו כל מיני מאמרי זוהר לפרש את הדברים, אך זה לא צלח... הוא החליט שאת שאלותיו הוא גונז, הרי יש לו מכרה זהב, שאלה שאפילו לעצמו אין תירוץ עליה, ואיתה הוא יכנס לרב... הוא נכנס לרב והציג את השאלה, הרב האזין וענה לאלתר: "התשובה היא: 'קרפלאך!'" (כיסני בצק ממולאים). המקובל חש שהאדמה תחתיו נשמטת, איזו שטות להיכנס עד לכאן לשאול שאלה על בצק... הוא הרהר שניה והבין: תחילתו מפוזר ומפורד- זה הקמח, ולאחר שנתגבל במים ונעשה בצק אזי הוא בא לבחינת עיגול, וממנו עושים רצועות בצק חה הקוים שנמשכים ביושר. ועושים אותו כמשולש שיש לו שלוש קרניים, ונקודה באמצע למילוי. ולאחר הבישול שזה התכללות יסוד האש במים שמתבשלים, נגמר ונעשה טוב... ה'מקובל' קיבל סחרחרות, נשמט ויצא מהחדר... לאחר מכן נכנס רבי שמואל מונקיס שהיה תלמידו המובהק של בעל התניא לבית המדרש וישב ללמוד. לא עברו כמה רגעים והרבי יצא מחדרו, ניגש לרבי שמואל ואמר לו: "רבי שמיל, זו עבודה שלך?" (עלון היכל מלך)

לעזרה נטו בהדפסה- החשבון 446007, סניף 533, בנק הפועלים. לציין לעלון. יעקב מנשריאן.
לתצלוח המסייעים בהגהת הוצאת והפצת העלון וב"ב, יעקב חפנה מנשר, תומר ויעל לוי, איריס מטרי וב"ב - ליאל אליה ונתאי, עובדיה בן טוביה, דניאל ולירון בתיה אילודרשני, **לרפוא"ש** יצחק בן טוביה, שרה חיה בת נעמי, סעדיה אשרה בת חנה חנינה, משה מואזי בן גרציה, שרה בת מוניר, מאיר בן שמחה, לידיה בת אילנה. **לצינון** חנוך לאה בת אלינור, הילה בת אלינור, טל טלי בת שושנה, יונתן בן שושנה, יוסף חיים יקותיאל בן שרה חיה, ליאל בת איריס, ולבהדיק, **לעילוי"ב מור"ר** ר' עובדיה יוסף בן גורג'יה זצוק"ל.